

A' ROMAITSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Kedden 15 Májusban 1792.

Hadi Tudósítások.

Meg érkezett Bétsbe a' Hadi Kantzellária Préz. Feldm. *Vallis* Urhoz-is azon örveletes tudósítás, mellyről hátrább a' *Koloniai* Ujjságok szerint irtunk vala, t. i. Generál *Baulieu*, *Mons* és *Vallenciennes* között az egész Frantzia tábort megvette. 40 szekeret elezéggel és pénzel fogott-el. Kézl pénzben 1 milliót és Alsignatákban-is egy milliót tett-el; sok 100 embereket fogtanak-el, nevezetes a' *Chamberain* Sergeból kevés ember maradt. Agyukat és mozsaraikat a' mi kezünkbe hagyták. A' mi Sergeink egészzen *Vallenciennes*ig ele mozdúltanak. *Lilleben* Generál *Dille*, és mind azok, kik *Tournay* vezedelemben jelen vóltanak, a' néptől fel akasztattak. — Most érzik a' Frantzok az Ausíriai fegyvert.

R r

V alamint

Valamint az Érd. *Deputáció*, ugy az egész Ország lokat köszönhet, és köszön a' maga boldogsága közbenjárására nézve a' fő *Kantzellarius*, a' fő Kormányozó és Méltóságos *Status Reverendarius Izdentsi* Uraknak; kik ezen Kiss Hazának boldogságát ölzve vetett erővel munkálódták. — Mélt. *Tsifzár Miklós* Ur, Udv. Tanácsos M. Báró *Miske* Ur ö *Nga Susanna* nevű kellemetes Kiss-afszonyával Májusnak 6 dikán léptek házolsági Szövettségbe. — Májusnak 7-dikén pedig *Szentgyörgyi* és *Hegyfalvi Horváth Sigmund* Ur, ki eddig a' F. *Palatinus* Kantzelláriájában ditséretes szolgálatot tett, *G. Schmidek Katalin* Kiss-afszonnyal nem különben házolsági életbe léptek.

*

**
**

Folytatása a' Bétsi Udvar által ki-adatott Frantzia tsatáról való tudósításnak. (A' Monsnál történt tsata bővön le-irva.)

A' Gen. *Boliö* szélső vigyázói által még April. 27-dikén szemléltettenek a' Frantziák *Valenszienne* felől *Mons* felé *Quevrechin* és *Crespin* tájékaira közelíteni. — Ugyan itt 28-dikban már egy néhány lovas és gyalog ellenséges Regementek szemléltettenek, mellyekhez még nagy számú Agyuzók, és egy más fegyveres Sereg-is érkeztén, Gen. *Boliö Quievrain* mellől a' maga vigyázóit *Bolsüt* felé vizsgálva vonni jónak állította. Ezek szüntelen való tüzelés között hátráltanak egész egy *Jemappe* nevű falu mellé, mellynek háta megé *Boliö* azon Serget állította vala, mellyekkel *Monsból* az ellenség ellen indúlt.

Apr. 29-dikén tizedfél óra tályban szembe kezdett *Boliövel* jöni az ellenség. Előbb lovasokból álló egy néhány hadi-rendekben mutatta, az után fél Hóld formára szélesítette-ki a' *Boliö frontja* előtt magát. A' mi gyalogjaink ekkor még csak 1800 fejek.

fejeből, lovasaink pedig 1500-ból állottanak. Agyujok 10 vólt, és így a' Frantziáknál sokkal gyengébbek vóltanak. És *Boliö* csak a' maga jó fekvésébe, és allatta valóinak hivségébe bizva állott meg az ellenségnek. — A' Frantziák *Boufsüt*nél kezdték a' miénkeket meg támogni, a' honnan a' mi Sergeink még igen távol lévén, és az itt vigyázaton lévöket nem segithetvén, *Boliö* öket onnan a' Sereghez vissza hivatta. — F. M. L. *Boliö* a' maga el-foglalt jó helyéből nem mozdulva várta az ellenséget, de ez nem érkezhett addig a' helyig, a' hól *Boliö* a' maga Sergeinek jobb szárnyával várokozik vala, mivel a' mi Jágerjeinktől, kik magokat egy házakkal és bokrokkal rakott árokkal körül vétetett *Quaregnon* nevü faluba vontak vala, meg-akadályoztatott. Itt a' Frantziák a' mi Jágerjeinkre vagy 80 ágyu lövéseket hijába tévén, midön látnák hogy ezek miatt, kik egy nyomot sem hátráltak, előbb nem nyomulhatnának, meg-változtatták tzellyokat, és igen nagy számmal a' miénkeknek bal szárnyára liettenek, a' hol a' mi Sergeink előtt egy egyenes és egy kevesé fás mezö vala ki-terjedve. *Boliö* a' lovaságot a' miénkeknek szárnyára rendelte vala, melyet az ellenség észre vévén 3000 lépéseknél közelebb nem mérészlett jöni, hanem itt egy néhány fordulásokat tévén, vissza vonta magát *Boufsüt* felé egy erdő mellé, a' hol a' miénkeknek szemek előtt meg-állapodott. *Boliö* nem üzte tovább ötét, mivel nem érzette magát elég erősnek. — Az ellenségnek 20 emberei maradtanak a' földön halva, és egy Húszár Oberflájtinántjoknak lova el-lövetvén, maga meg-sebesített, és el-fogatott. — Midön az után *Boliö* segítséget kapott volna, és látná, hogy egy valami 13 vagy 14-ezer fejeből álló Frantzia Sereg magát vissza felé vonni nem akarja, egy részét a' maga Sergeinek 29-dikben elő felé indította.

Apr. 30-dikán reggeli 3 órakor az ellenség a' miénkeknek jobb szárnyára *Jemappe* nevü falu mellett réá ütött. Ugyan ekkor híre tétetett a' Jáger

rek' *Thiery* nevű Kapitánya által *Frameries*ből, a' hol ez a' Jágerekkel állott, hogy a' Frantziák ezen helység felé - is a' miénkeknek bal szárnya ellen igen nagy számmal már meg-indultanak légyen. — A' F. M. L. *Boliö* segittségére a' *Sztáray* Reg. ből 2 Batalionak 2 hat-hat fontos és 2 mozsár ágyuk érkeztenek vala. Tehát az ő *Frameries* felől álló bal szárnyát a' *Debry* Gran. és a' *Sztáray* Oberst. Batalionyával, a' *Coburg* Sergéből 3 Svadronokkal, az Ulanusok közzül - is ugy annyival meg-erősítvén, az ellenséggel szembe menni parantsolta, mely is a' mi Sergeinknek azonnal hátat adott. Ezt látván *Boliö* parantsolta Kap. *Thiery*nek, hogy a' *Pütürage* nevű faluban nagy számmal lévő Frantzia gyalogságot a' Jágerek által ki-űzetvén, a' falut foglalja-el. E' meg-indulván, néki *Boliö*-is, Sergének bal szárnyával, utánna indúlt. A' Frantziák észre vétvén, hogy ha nem mozdulnak, oldal-félt-is hátulról-is körül vétettetnek, leg-előbb-is egy nagy vár ostromláshoz való ágyujokat indították vízszra felé, a' millyent, mivel *Mons* várofsának meg-vételére tzeleoztanak, magokkal fokot el-hoztanak vala. — *Boliö* mind közelebb-közelebb járúlt az ellenséghez, még az alatt Kap. *Thiery* a' Jágerekkel a' Faluból egészfzen ki-űzette a' Frantziákat.

Ekkor Oberster *Fischer* egy ki-rendelt Sereggel az ő további üzésekre indittaték, kinek *Boliö* maga-is a' *Debry* Gran. Batalionnyával, két Div. *Murrayval* 's nagy számú lovasággal utánna indúlt, és meg-parantsolta, hogy segittségére a' hátra lévő Sereg-is meg-indullyon. A' Frantziák igen nagy sebességgel meg-futamodván 5 ágyujokat a' miénkeknek kezekbe hagyták. Az ő el-esetteknek száma már ekkor 250-nél többre számláltatott, noha még bizonyoson nem határozthatott meg. „

A' *Basilea*ból Apr. 29-dikén indult tudósittások szerint, a' Frantziák bizonyoson el-foglalták azon Palzszusokat, mellyeken az út a' Frantzia szélekből *Brundrut* mellett ezen Püspökségbe bé-jön. Tudjuk, hogy még a' múlt esztendőokban a' *Basilea*i Püspök-

Püspöknek kérésére, a' *Brunduti* nyughatatlankodó lakosoknak zabolán való tarthatására egy 400 főből álló Auszriai sergetske nyomúlt vala bé ezen Püspökségbe. Ezen maroknyi sergetske magát most a' nagy számmal jövő Frantziák előtt vizsiza vonta, és a' *Svéviai* kerületben lévő több Auszriai Sergekhez nyomúlt által, melly annyival szükségesebb vólt, mivel a' mi Sergeinknek Kordonnya ez által nagy darabot rövidült. A' Püspök, a' Kánonikus, és Cor-béli Urak magokat bátorságosabb helyre venni jónak állították. *Cüstine* a' Frantziák Generálisa oly jelentést tett a' *Báseli* Helvétziához tartozó *Kántonnak*, hogy reménsége szerint ez, semmi ellenségnek ezen *Kántonon* való keresztül menettelt nem fog engedni. A' *Kánton* erre olly feleletet adott, hogy igen-is a' Frantziákkal való *traktája* szerint senkinek, a' ki Frantzia Országának ártalmára lehetne, keresztül menetelt nem enged, de egyéb aránt egészfzen Neutrálista módon fogja a' *Kanton* magát viselni. — A' nyughatatlauok itten nagy örömmel fogadták a' Frantziákat, és örvendezve mentenek nékiek elejekbe.

Az *Auszriai Belgiumi F. Kir. Kormányozók* a' múlt Apr. 29-dikén egy ezen háboruhoz alkalmaztatott Patenst tétetének ezen Országban közönségesse, mellynek summája így következik: — „

„ *Mária Kristina 's a' t.* — *Albert Casimir 's a' t.*

Az a' *Factio*, melly a' Frantzia birodalmat már 4 esztendőktől fogva szaggajat, arra vette ezen Országnek Királyát, hogy az Apostoli Magyar Király ellen elvégeztetett hadat, sanctionálja. A' leg-első ellenkezések-is Belgium ellen láttatnak tzelozni, és az ellenségnek ezen probára ösztönözö reménsége azon a' meg-hasonlason fundálja magát, melly ezen Országban (Belgiumban) az utolsó Zenebonától fogva hatalmazott-el. — Mi minden módon oltalmazni fogjuk a' mi igazgatásunk alá bizatott tartományokat, magukat pedig annak a' Seregek Urának oltalma

talma alá bizzuk, ki a' maga oltalmát az ötet tisz-
telőkre ki-szokta terjeszteni. „

„ Mi minden Polgárookban hasonló indulatot re-
mélvén, a' közönséges tsendességnek és boldogság-
nak fen-tartására és óltalmazására serkentjük őket,
azonban hogy a' ditsőséghez és győzedelmeskedés-
hez szokott Sergeket a' szélekre olly reménységgel
ki-mozditjuk, hogy a' némely nagy Fejedelmek kö-
zött meg-köttetett egyezés szerint, ezek-is az egész
Europát zürzavarral el-borítandó fel-tett tzélnak
meg-gátlására elő álnak. „ — „ Mi mind azt, a' mit
esztendőtol fogva, a' Frantzia Orzággal való békes-
ségnek meg-tarthatására, és a' Frantziáknak az ő
veszedelmek iránt való meg-intetésekre nézve tsele-
kedtünk, a' mely veszedelmet nékiek a' szabadság-
nak fátyola alatt azok az ujjitók, kik Philosophu-
soknak neveztetnek, készítettenek, hirül adni kö-
teletségünknek tartjuk. Ezek nem a' földnek Feje-
delmei, hanem a' mi atyáinknak vallása, a' Pol-
gári jó rend, és azon boldogság és vigasztalás el-
len, mellyet a' Vallás és Polgári jó rendtartások
nyulytanak, szállanak táborba, minek utánna a'
magok tsuda *Systemájok* által, a' magok orzágo-
kat, a' minden törvénytől való nem függésből szár-
mozó veszedelmekbe hozták. A' más népek ból-
dóságának irigyléséből kívánnyák ezeket azon sze-
rentsétlen esztelenségből részefíteni, mely már őket
fel-forgatta. „

„ Esztendeje már hogy a' meg-támodásra szint
keresnek. Minek utánna azokat a' Polgárokat, kik
az ő Státusok Vallásához, és az Ország törvényén
fundált *Prærogatívákhoz* valamelly függéseket mu-
tották, minden üldözéseknek neme által az Ország-
ból ki-kergették volna, végre még tsak attól a' bé-
fogadtatástól (*Hospitalitástól*) is meg-akarták őket
fosztani, a' mellyel egymásnak minden emberek
tartoznak. Mi, hogy az ő békételenkedhetések-
nek, még tsak szint se szolgáltafsunk, magunkat a'
velünk szomszéd Statusoknak ügyes bajos dolgaiba
tellyességgel belé nem elegyítvén, ezen alattunk
lévő

lévő tartományokban, a' Frantziák ujj Constitutiója ellen eshető nem tsak minden probákat, hanem még tsak az az ellen való irásokat-is meg-akadályoztatni igyekeztünk. De ők nekünk ezért, a' barátság törvényének viszfzonozása helyett, azazal fizettenek, hogy a' mi határ-széleinkből azt a' tévelygő gyilkos tzélu *hordát* magok közzé barátságoson bé-fogadták, és a' törvényesen uralkodó Fejedelem ellen a' leg-motskosabb irásokat terjesztették-el. Ezen irásoknak tzéllya egy olyan Systema vólt, melly a' folyó Seculumnak és a' most élőknek leg-nagyobb gyalázatjára fog jövendőben szolgálni. Minden mi ez ellen való panaszink haszontalanok vóltanak, a' midön részünkről az ő nehézségeik a' leg-nagyobb figyelme+ességgel fogadtattanak. Ők nekünk minden törvényteleniségekért, mellyeket a' mi széleinken tselekedtenek, az elég tétel helyett, tsak ígérettel fizettenek. Végre midön mi, az ő töllök hozzánk, a' mi népeinknek el-tsábitására által küldetendő Emisariusok ellen vigyázattal kezdtünk lenni, ekkor teli torokkal azt kezdték kiáltani, hogy mi az utozó Frantziáknak bátorságát és szabadságát meg-bántottuk vólna. Azt azonban a' leg-nagyobb helyben hagyással ditsérték, hogy mi az ő Országokból kivándorló szegény Nemeseknek Sergeket formálni, és magokat hadi-módon fel-fegyverkeztetni nem engedjük, hanem tsak tsupán mint idegeneket fogadtuk bé magunkhoz. „

„ Ugyan ennek tselekedése javasoltatott részünkről a' más Német Fejedelmeknek-is, mellyel akkor a' Frantziáknak ezen Fejedelmeknél mulató Agenseik is meg-elégedteknek lenni láttattanak: de a' mellyről, ugy láttzik, hogy a' Frantziák már elfelejtkeztenek légyen. „

„ Mi nem emlitenők azt a' sok féle veszedelmet, melly alatt Frantzia Ország nyög — és az időre biznók annak a' szemfényvesztő fátyolnak fel-takarását-is, mellyel némelly tsalárd írók a' való-
lósá-

lóságot el-dugni igyekeznek, ha akkor, midőn ezen tartományokra fegyverrel támodnak, egyfzersmind a' Frantzia uj Constitutionnak el-hirlelt jóságával szinelt mérget is ki-tölteni, és ezt a' Publicummal meg-kóstoltatni nem igyekeznének. De szükséges a' mi vezérlésünk alá bízott népeknek tudtokra adnunk, és őket az iránt meg-intenünk — hogy Frantzia Ország a' Szabadságnak neve alatt, a' legundokabb gonofzságoknak szolgálatjában, és minden féle zabolátlan indulatoknak példa nélkült való törvénytelen gyakorlásai között nyög — hogy ott már semmi tulajdon *Jus* többé nem ismértetik — a' töllünk tiszteltető Vallás-lábbal tapodtatik — az Oltárok meg-szentelenittetnek, igaz szolgáiktól meg-fosztatnak, kik méltatlanságokat szenvedvén, az ő menedék helyekig, az idegeneknek földjékig küldöztetnek, és helyekben, az Ekklesiának *Hierarchidjához* való minden küldés nélkült, erőszakoson bé-jöttek tétetnek — sőt már a' népnek ezen Pásztori, még tsak azon öltözeteiktől-is, mellyek által az ő Juhaik közzül ki tettzettenek, meg-fosztattattak — hogy a' Frantziák egy szerentse-probáló *Törvényes-könyvben* azokat a' Törvényeket, mellyel egy társaság sem élhet, és a' mellyekről ez már azon szempillantásban, hogy magát a' világon társaság-gá formálta, halgatva le-mondott, igen nagyra magasztallyák — hogy ők ezen tsupa képzelődés-béli Törvényeik által, azokat a' valóságos Törvényeket, mellyek az Ország fundamentomos Constitutioni által, azon leg-tiszteletesebb rend-béli Nemzettségekről Nemzettségekre, mellyeknek a' Frantzia Polgárság leg-többet köszönhet, meg-oltalmaztattanak, fel forgatni, el-törteni és öfzve zavarni mérészeltetnek — hogy ők ezen szót: *Tulajdon*, a' valóságos Tulajdonnak helyébe tették 's a' t. „

„ Végre meg-kell tudni az ő Felsége hiv Jobbágyainak azt-is, hogy ama boldogságáról hires és az Europai Országok közt leg-virágzóbb Frantzia Országban, már ma minden kereskedés, pénz, teleség, közönséges hatalom, igazság, és Politzia el-
 pusz-

pusztult és oda vagyon, és mind azoknak a' személyneknek Philosophus üldözőik, a' kik nem az ő Sectájokból valók, a' magok törvényteleniségeik közt, mellyekre a' népet is réá venni igyekeznek, semmi egyéb tartoztatót, a' gonofzságokban való jól-lakásnál, magok előtt lenni nem látnak. — Ki lenne tehát olyan esztelen és vak, a' ki ezeknek a' nép Tirannusainak leg-kissebbnyire-is el-hihetné azt, hogy ha ők a' népet a' magok jármok alá hajthatnák, ennek tulajdonát, vallását, jussait, Privilegiumit, Constitutioját, betsületben meg-tartanák és oltalmaznák, kik azolta, hogy Frantzia Országban a' közönséges hatalmat el-ragadozták, minden Aktákat, minden Isteni és emberi Törvényeket, egy szóval mindent, a' mi a' föld színén szent, lábaikkal, egész a' mái napig hallatlan módon, öfzve tapodták, kik, mi helyest a' ti tartományaitokat el-foglalhatnák, leg ottan köztetek-is mint magoknál, a' Papságot és Nemeszéget jofszágaitól, a' Polgárságot pedig minden bóldogságától meg-fosztanák. „

„ Még egyszer jelentjük, hogy egy szomszédos Státusnak belső igazgatásába magunkat belé nem elegyittenők 's nem-is elegyithetnők, ha a' Frantziáknak minden igyekezetek a' nem vólna, hogy az ő ujj Systemájokat ki-terjeszszék, melly jó vagy rossz a' Frantziákra nézve, bizonyoson rossz fogna lenni a' Belga Nemzetre nézve, mely által az ő kedves és olly régi Constitutioja fel-forogatódnék, mellynek meg-tartását néki az ő Fejedelme-is meg-ígérte. „

„ Nékünk kötelefségünkben állott a' népet meginteni azon veszedelem iránt, melly ellene készítettik. Nyilvánóságos igazságot terjesztettünk elejébe, mellyet minden jó Polgárok meg-ismernek, kik-től mi-is azt várjuk, hogy a' jó békefségnek megmaradására, mindent, a' mi tehetségeikben áll, vigyenek véghez, és tsak azokat tarthatjuk a' Státus ellenségeinek lenni, kik a' tsendefségnek meg-rontásán igyekeznek. — Brüsszel 29. Apr. 1792.

Brüssz.

Brüszszelből Fr. Flandriában így irnak April. 30-dikán, magok a' Frantziák. — „Ki gondolta volna tegnap, hogy a' mái nap nekünk egy rettenetes és illy gyászos nap fogna lenni. A' napnak fel-jövetelével alig valának a' mi Sergeink *Dornik* körül el-állitva, és jó rendbe szedve, midön az Auszriai Sergektől ugy meg-tapattatának, hogy egy puska-szó nélkül kénytelenítettének vissza térni, és el-széledni. Ezeknek Vezérek Gen. *Dillon*, még tsak jelt sem mért adni az ütközetre, hanem midön látná, hogy népe zavaradásban vagyon, azt kiáltá: „*szabadittsa magát a' kitől lehet.* — Mint egy 11 óra tájban repüle-bé a' Lovasságunk sebess nyargalvást a' mi Városunkban. Ekkor azonnal lármát üte a' nép, és a' Nemzeti Gárdák az ágyuzó helyekre szaladának, és az ágyuzók vezére azonnal egy Lámpás-fára akasztaték. A' Szent *Magdalénai* Pap, ki meg nem esküdt vala, más 2 személyekkel edgyütt kegyetlenül öletének-meg. Gen. *Dillon*, a' ki árultatással vádoltatik vala, apró darabokra vagdaltaték, és testének minden apró forgátsai a' nagy piatzon égettetének-meg. Le nem irhatja gyenge szivem és pennám azokat a' szörnyüiségeket, mellyek itt történtenek. Az Auszriai égy néhány fogjakkal-iskegyetlen halált kóftoltattak. — Ugyan ezen történetről Párisban Májusnak 2 dikán egy tudósítás érkezett a' N. Gyűlésbe, mely szerint 300 Frantziák estenek-el ezen ütközetben. Gen. *Dillon*nak Adju-tántja és 6. Fogoly *Tyrolisi* Jáger Katonák-is fel-akasztattak; és 1. Regimentnek Zászlója tsak 100 Katonákkal szaladott ezen Városba, a' többi soholt sem találtatnak.

Monsból Május' 1. napján azt irják. A' Frantziák minden reménség felett meg-verettettek. A' véghetetlen el-esteknek számán kívül, az ellenség ágyuzó készülete, a' Puska poross edények, a' *Munitzios* szekerek és 200 más hadi készületekkel terhelt szekerek — egy szóval mind az, valami tsak egy 10-ezerből álló táborhoz tartozik vala, és a' mely egy millióra betsültetik, a' mi Seirgeinknek kezek.

kezekre jutának prédául. Az Auszriaiak már most *Maubeuge* Városá előtt állanak, *Monshoz* 5 órányira, és 40 éléssel és pénzel meg-terhelt szekereket nyertenek. Ezen szekerek között 6-ton a' leg-jobb Frantzia borral valának terhelve, mely a' mi Katonáinknak igen jó izün esett. — — — —
Egy Frantzia Regiment által jött hozzánk, és fegyverét le-rakta. A' mi szágodozó vigyázó Katonáink már most egészfzen *Valeneiennessig* ki-hatnak. Ezeket mi a' *Koloniai* Ujjságból a' Frantzia tudósítások szerint irtuk — és így nem jól áll a' Kakas a' Kakas-ülön. — Ezen történetről a' Bétsi Udvari Tudósítás bővebben meg fog bennünket világo-
fitani.

„*Kolosvárt*, 's Erdélynek más részeiben is, a' mint közelebb vett tudósításaink bizonyittyák, az Erdélyi Udvari fő Kantzellárius Gr. *Teleky* Sámuel Ur ö Exjának halálát költötte a' hazug hir, melyre jelenthetjük, hogy ö Exja Istennek hálá, Királyának, Hazájának és Nemzetének hiveséges szolgálatjára kivánt egészségben él, és a' héten fog indulni Budára. — Erdély Országának ama kedves fő Kormányozója Gr. *Bánffy* György Ur ö Exja a' múlt Szombaton indult vissza Bétsből. Az egész Erdély Orzági *Deputáció* rész-szerint már meg-indult, rész-szerint indul a' héten haza felé nagy örömmel. — — Erdélynek soha jobban nem völt dolga, mint mostan Uralkodó Kegyelmes Monárkhánk alatt. Minden helyes Kérése meg-adattott Erdélynek. Kegyelmes Királyunk szóvál-is tudtokra adta a' *Deputátus* Uraknak, hogy egy Nemzetet-is az egész Világon jobban nem kedvel, mint a' maga hiveséges Magyarjait; és ezeknek bóldogságokért mindenre kész. — A' N. Szász Nemzetnek meg nem engedtetett, hogy a' Magyarok Városáikból ki rekefztelsenek, és ott magoknak lakó hajlékokat ne szerezhelsenek. — A' Kormányizéknek *Kolosvárt* való maradásáról noha semmi vég-ső határozás nintsen, mindazonáltal tellyes a' reménység, hogy itt fog maradni.

Ankerströmön Apr. 19-dikén e' képpen kezdék-el *Stockholmban* a' büntetés. Délben 12 órakor egy Sereg fegyveres néptől körül-vétetve egy piatz-ra vitettetett, a' hol egy 6 ölnyi magasságu szégyen padra 2 órákig való nézésre ki-állittatván, utol-jára az 5 pár veszfökkal való meg-verettetést-is el-kapta. Feje felébe vala egy tábla függesztetve ilyen irással: *Ankerström Jákob János*, melly alá valának fel szegeztetve a' töltött Pistoly és a' nagy kés, az ő gyilkosságának eszközei. Valamint a' büntetésnek helyén ugy az egész városon is igen sok töltött fegyveres nép igyekezte fenn-tartani a' tsendeséget, és egy hidra, mellyen a' falusi nép a' városba bé-jöhetett volna, egy töltött ágyu vala ki-szegeztetve, melly által a' paraszt nép a' városból ki-szorittaték. A' két következő napokon, más két piatzon ment véghez rajta ugyan ezen *Executio*. Fejének és jobb kezének el-vágatása Apr. 27-dikére vala halasztatva, melly után fel-darabolattott teste, 5 karókba vonattatott.

Kolosvár 6. Maj. Az el-múlt 1791-dik esztendőben, és a' mostani Hónak akkor el-múlt Szakaszában a' tiszta Búza vékájának vala piatzi árra 6 és 7 Márjás, most 10, 12 garas. A' közönségesnek akkor 1 R. for. vagy 4 Márjás, most 20 kr. a' Rosnak 30. 36. és 42. most 12 's 16 kr. a' Török-búzának 1 r. for. 's 4 Márjás, most leg-felyebb 12 kr.; a' Zabnak 30 's 33 kr. most 7 $\frac{1}{2}$ kr. Borsónak, Paszulynak 2 r. for. 17 kr. még felyebb-is, most 42 kr. A' mennyi jó Szénát most meg-lehet venni 14 vagy 18 r. for. Tavaj el-költ 80 r. for. Ugy hogy most-is elegendő Széna és Szalma takarmány vagyon a' Gazdák Csüreiben 's majorkódó helyekben. A' mezőségen a' Tavasz kezdetével annyi vólt a' Széna, a' Széna füveken, hogy majd nem-is tettzet-meg, hogy hordottanak el azokról valamit az el-múlt Nyáron és Őszfel. Innen a' leg nagyobb Gazdáknak az a' panaszja, hogy nintsen pénz. De ez a' bővség azt-is okozta, hogy a' nép szegén-

szegényei tséplés által Gabonára szert tévén, dolgozni való szegény ember nintsen. A' ki dolgoz is, majd két árráért mint ennek előtte. Még az Oláh-is azt mondotta a' Télen, mintsem a' rendes fizetés mellett dolgozzék, Törökbúzája 's Sós Káposztája lévén, inkább hever. Az itten lévő Pia-tzon a' közelebb múlt Heteken lehetett 14 V. for. olyan Sertést venni, mint Karátson tájban 28 és 30 V. forintokon. A' múlt Héten a' Szőlő Hegye-ken és Berkeken, annyi vólt a' Csere-bogár, hogy talám egy esztendőben sem több. Nagyon meg is ijedtünk vala, hogy a' Gyümöls-fák után, a' Szőlő jövéseket is meg-emészti; de az Isteni Kegyelmes Gondviselés, mint a' kitől vagynak mind a' jók, mind az átkok, és minden változások, tegnap előtt egy kevés esőtt 's hideg szelet adván, már szinte három Hetektől fogva a' dér, meleg Nap, 's szüntelenül fúvó szelek által nagyon száraz földünkre, három napok alatt, mellyet nagy számú nép el nem pusztithatott volna, el-tűnt és el-pusztult. Ezen Határon az elején való őszi vetések szépek, a' későbbieneknek, ugy a' Tavasziaknak-is első kellene. Ma dél-utánni két órakor egy kevés zápor hullott; de a' port sem áztatta-meg. Gyümöls-fáink és Szőlő-vevőink alkalmasint biztatnak terméseikkel. Az Isten adja-meg ezeket-is a' többek között fárodságos nagy munkáink után.

Pest, Május' 7-dikén. — Tegnap előtt, az az e' hónap 7-dikén játszott először itt' a' Theátrumi Magyar Társaság, dugva vólt az egész épület. *A' talált Gyermek — vig játék, szabadon fordítva Bárány Péter által* vólt az, a' mit játszottak. Lehetetlen vólt itt' a' leg-érzékenyebb örömeke érezése nélkül egy részről anya nyelvünknek rügyedezését, más részről pedig a' Játzóknak Személyjeik' szerentsés magok viseletét nézni. Kilentzen vóltak a' Játzók', kik minőnyáján sokszori tapsolásokra tették magokat érdemesekké a' Nézők előtt. A' két Játzónék ugy mint *Termetzki*, és *Móór Leány aszlonyok* különös figyelmeteliséget érdemlettek, ugy

is játszottak, hogy kivált ha az indulatoknak nagyobb mértékű ki-jelenthetésére eljutnak, benne a' Játzói mesterségnek különös remekjeit fogjuk nem sokára szemlélni. Különben sem lehetett a' Figyelmezők, 's ítélni tudók bámúlásának az egész Játék' ideje alatt szünni, látván azt, hogy ezek a' kedves Hazánkfijai, kik olly sok akadályokon győzedelmeskedtek, hogy önnön Hazájokban, annak ditsőségét elő-mozdítsák, leg-előbbizör-is közönséges jóvá-hagyásra tették magokat méltókká. — Első igyekezeteknek valóban elég jutalma lehet az, hogy a' Két *Hertzeg Coburg, Barco, Dávidovits, Vétsey*, és más *Generálisok*, nem különben a' Kir. Hely-tartó Tanács' és a' Táblák' Tagjai annak látására meg-jelenni méltóztattak, 's meg-elégedéseket gyakor tapsolásokkal bizonyították. — Gróf *Károlyi* 50 aranyakkal ajándékozta-meg a' játzó Társaságot, ígírvén hogy ezen túl-is kész annak segedelmére lenni. Valóban el-mondhatni erre a' nagy lelküségre: *Dignus tanto Patre Filius!* — Gróf *Unverth*, a' ki' e' Társaság' helyre-állításának mint a' Német Theátrumok' Subarendátóra, eleitől fogva leg-nagyobb akadályoztatója vólt, még most sem szünik önn-halzon keresését ezt a' rút indulatot minden úton nyilvánosságá tenni, 's a' Társaságnak elő-menetelét a' mennyire tsak tőle ki-telhetik hátráltatni; *Tusli* ellenben az itt' lévő *Spectaculumok*nak Fő Arendátora, valamint a' Német, ugy a' Magyar Játzóknak-is az ugy neveztetett *Hetzbe* szabad bé-menetelt engedett. — A' *Gyulay* Regementjének itt fekvő *Batalionjai* már parantsolatot vettének, hogy 14 napok alatt induljanak *Belgium* felé. A' Koronázás alatt négy *Divisió Lovasság* fog itten szolgálatot tenni, kiknek számokra *Buda* mellett van a' fekvő-helly ki-rendelve.

Pest, Május' 10-dikén. — Ő Hertzega a' mi kedves Nádor-Ispányunk tegnap dél előtt friss egészségben érkezett ide Bétsből, azt mondják némelyek, hogy hólnap *H. Coburgal* a' *Mező-hegyessi* Ménes-

Ménesnek megtekintésére fogna menni, a' hová a' Bétsi Királyi Barmok' Ispitáljának Directora *Volstein* Ur már előre elküldtetett. — — A' Magyar Játzó Társaság ma ismét játszik, erről a' jövő Postával bizonyosabbat, és bővebben.

Nálunk e' héten majd minden dél után esőzik az idő, hol menydörög, hol a' leg-rútább szél-vész hajt-bé bennünket a' ki-kelet' gyönyörköd-tető Pázsintjairól, setetés szobáinkba.

Tudománybéli Tudósítás. — — A' mi hazai Litteraturánk' ismét egy igen szép munkával szaporodott, *Szalkay* Antal Ur Magyarra fordította a' *Virgilius' Blumauer* által travestáltt *Aen. 4s-sát*, 's már nálunk is kaphatni. A' mi' a' fordítást illeti, igen szerentsés, úgy hogy szinte olly gyönyörköve lehet olvasni mint az *Originalist*. Az első Résznek eleibe egy szép metszett kép vagon ragasztva, melly azt példázza: miként lövi-le a' Levegőből *Aeneás* sz. *Lukás* tzedulákkal azt a' Boszorkányt, kit *Didó* Afiszony égi háborut, szélvészt küldött tsinálni, hogy *Aeneást* útjában hátráltathassa. — Azt sem múlatta-el a' Fordító Ur, hogy a' hol alkalmatossága lehetett, munkáját némelly hazánk-béli roszsz szokásoknak gúnyolásához alkalmaztassa. —

Hogy a' *Blumauer* Verseinek Magyar nyelvünkre való által fordítása nem lehetetlen, megmutatta tehát ezen különös szorgalmatosságú hazánkfi *T. Szalkay* Ur, midőn *Blumauernek* travestáltt *Enéását* hasonló sillabáju Magyar versekben által fordította. Nem szükséges ezen munkának sem a' maganemében való ritkaságára, sem pedig szép kidolgozottságára nézve, semmi szóval ki-tzifrazott ajánlás. Minden szép, maga szokta meg-ditsérni magát. Annyit tsak ugyan mondhatunk, hogy valakik mind ezen munkának már ki-jött 1 Részét, mind pedig magát a' követésre fel-vétetett, olvasták, hizekedés nélkült meg-vallyák, hogy amaz
ennel,

ennél nem alább való, mely annyival ditséretesebb, mivel a' *Parnassuson* ilyen nemü virágjaink még eddig ritkán termettenek. — Ezen munkának 1. Része az *Alberti* szép betűivel már ki vagyon nyomtatva, és tanáltaik *Pesten Kilián Könyvárulónál*, Erdélyben pedig *Hochmeisternél Szebenben*.

Ugyan csak Erdélyben *Kolosváron Hochmeisternél* és *Berzetei Gábornál* tanáltatik azon *Erköltsi Prédikázióknak Gyűlyteménnye*, mely Német nyelven a' múlt esztendőben nyomtatott *Bétsben*, 9 Tomusban.

Jobbitások.

A' 37-dik *Kurirhoz tartozó Tóldalékban*, ugy-mint a' b. e. *Hell Ur hátulának alkalmatosságával írott Versekbenn esett nevezetesebb hibák így jobbitásának meg.*

A' 27-dik *Jegyzésbenn*, e' helyett, *Rákokban* olv. *Pókokban*.

A' 20-dik levelenn a' leg-felső Versnek, melly így kezdődik: *Akkor a' Hóld*, azon az oldalon leg alóll van a' helye ez után a' Vers után: *Mikor a' Nap 's a' t.*

A' 24. lev. a' 18-dik sorban, e' helyett *Vesuviusnak* olv. *Vesuviusunk*. — Ugyan azonn levelenn, a' 36-dik *Jegyzésbenn*, e' helyett, *két singet* olv. *három singet*.

A' 31-dik levelenn a' Versekközt ezek a' lineátskák — — — — arra mutatnak, hogy ott sok Versekk maradtak-el, az azokra tett *Jegyzésekkel* edgyütt: és így, a' 3-dik levelen, az 5-dik *Jegyzésben* tett ígőret ez úttal tellyesitetlen maradt. — A' többi hibák türhetők.

NB. Ma 1 órakor a' F. özvegy, Tsálfárné meg-hólt.